

Buddy har bursdag. Buddy er 70!

De tre års siste Buddyvinnere. Foto: Francesco Saggio (2026 Hedvig Mollestad Thomassen), Peder Ebbesen (2025 Eirik Hegdal), Tomas Lauvland Pettersen (2024 Maria Kannegaard)

Tekst: Johan Hauknes

Lørdag 18. april 2026 ble årets Buddypris, som den i dag omtales som, utdelt til den 44-årige [gitaristen og komponisten Hedvig Mollestad Thomassen](#). Utdelingen skjedde på Nasjonal jazzscene i forbindelse med hennes plateslipp-konsert for *Hedvig Mollestad Weejuns'* album *Bitches Blues*.

Buddyprisen – eller for å bruke dens opprinnelige formelle navn ved oppstarten – *Årets jazzmusiker* fyller 70 år i dag, 22. april 2026. I den anledning publiserer **salt peanuts*** denne historiske oversikten på fødselsdagen. Gratulerer med dagen, Buddy! Jeg inkluderer i omtalen av Buddys historie også Foreningen Norske Jazzmusikers pris til *Årets jazzmusiker*. Etter etableringen i 1997 av Norsk jazzforum, ble også de to prisene slått sammen til én musikerpris.

Prisen som fikk navnet Buddy ble opprettet av det da to og et halvt år gamle Norsk Jazzforbund (NFJ) i 1956. Den ble utdelt første gangen på dagens dato. De første tiårene ble den etter hvert omtalt med bare fornavnet, «Buddy»: «Norsk jazz har også sin Oscar», proklamerte man stolt i 1975 i bokverket *Jazz i Norge*. Og Oscars navn var Buddy. Og etter hvert forsvant det formelle navnet ut av bruk, og prisen har seinere vært omtalt som Buddy eller Buddy-prisen. Men den formelle betegnelsen skulle dukke opp igjen i historien.

NFJ var et forbund som organiserte jazzklubbene i Norge, eller slik man så det, som organiserte 'det norske jazzlivet': NFJ var det norske jazzlivets representant på nasjonalt nivå. Det var derfor ikke overraskende: En Buddy skulle ikke bare gå til «en norsk jazzmusiker av toppklasse», prisen skulle også tildeles en «... som ved siden av sine musikalske ferdigheter også har vist interesse og vilje for å støtte opp om det generelle jazzliv i Norge, og derved bidratt til å øke jazzinteressen».

Den første Buddy

Den første Buddyen ble tildelt Oslo-trompeteren **Rowland Greenberg** den 22. april 1956 på The Penguin Club i Oslo. Tildelingen var en del av jazzforbundets parade av norsk jazz i Penguin-klubben, og valget av Greenberg som den første mottaker «... må ha vært svært enkelt», skriver Bjørn Stendahl og Johs Bergh i boka om norsk jazz på 1950-tallet, *Cool, kløver & dixie*, Norsk Jazzarkiv 1997.

Det var nok ikke dette valget som hadde vært utløsende for den første av flere rabalderskapende konflikter innenfor norsk jazz: Det norske jazzåret 1955-56 ble preget av en konflikt mellom NFJ og Oslo Jazz Circle. Urokråkene i «Søørker'n» «... anså seg for å være Herrens utvalgte forvaltere av norsk jazzklubbvirksomhet, [og] var lite fornøyd med [Omar Heide] Midtsæter & co's håndtering av norsk jazzklubbvirksomhet. Høsten 1955 sendte klubben et sterkt kritisk brev til NJF og truet med utmeldelse», skriver Stendahl/Bergh. Formuleringene kan nok muligens leses på bakgrunn av at Johs. Bergh var styremedlem i NFJ, og seinere var mangeårig president i forbundet.

Stendahl/Bergh fortsetter; en viss trethetsfølelse hos idealistene som hadde ledet NFJ og i «tre gode år ... jobbet på fritid med klubbene», samt at dette var perioden da det unge publikummet søkte ikke til jazzen; men til den nye rockemusikken. I løpet av årene 1955-56 forsvant en tredel av NFJs medlemsklubber.

Dette var nok muligens første gang, men det skulle ikke bli siste gang det brant i norsk jazzliv. Det var heller ikke siste gang det ble en del av omgivelsene for Buddys historie. Fra egen erfaring vil jeg legge til dette: Det synes å være en slags sosiologisk grunnlov – jeg er nesten tilbøyelig til å kalle det en naturlov – som sterkt preger utviklingen av og historien til små sosiale organisasjoner, grupper og miljø. I slike grupper, er drivkreftene sterke til å bedrive grensejustis mot «vantro», mot utsiden eller «fienden». Grensevokting er svært ofte sterkt framtreddende, og blir av også noen ganger brukt internt i en sterk selvjustis.

Særlig rammer dette i det som for lederne framtrer som 'annerledes tenkende', aktører som gjerne er i opposisjon til den rådende politikken. Ikke bare vil krav om lojalitet da ofte ramme de opposisjonelle, men den konserverende politikken om å 'samle troppene', vil også triumfe all kritisk debatt om gruppas virksomhet og mål. «Hvem vi er», blir viktigere enn «Hvem vi kan bli».

Spørsmålet om hva verden trenger kan da bli totalt irrelevant, sett fra grensevokternes ståsted. Slike krefter blir særlig framtreddende i perioder der det sosiale miljøet opplever seg selv som truet av ekspansive krefter utenfra. Et opplevd ytre trykk mot marginalisering, skjerper kampen for den indre rettroenheten.

Buddy Bolden

Hedersprisens navn var selvfølgelig hentet fra den mytiske kornettisten fra Storyville og New Orleans, Buddy Bolden, en musiker det finnes vage fortellinger om hvordan spilte. Louis Armstrong var skeptisk til spillet til Bolden, og framhevet i sin selvbiografi *Mitt live i New Orleans*, King Oliver og Bunk Johnson som langt viktigere for jazzens videre utvikling. Men siden Louis Armstrong ikke kan ha vært mer enn 6 år da Bolden spilte sine siste offentlige toner i Storyville i 1907, før innleggelse resten av livet på psykiatrisk sykehus med schizofreni-diagnose, bør nok denne vurderingen tas med noen ekstra klyper salt.

Seinere forskning har restituert Bolden som en sentral figur, som en av de første som kombinerte ragtime med blues-tradisjoner, rytmikk med røtter i Afrika, kirkemusikk, dansemusikk og improvisasjon med en messingbasert instrumentering fra datidens populærmusikk. Det var en fusjon alle de ulike musikktradisjonene som sameksisterte i

områdene rundt Mississippi-deltaet. Men på Buddy Boldens tid [eksisterte ikke begrepet jazz om denne musikken](#).

Før tildelingen av den aller første Buddyprisen til trompeter og bandleder Rowland Greenberg, da 36 år, fikk skulptør **Lise Frogg** i oppdrag å utforme statuetten som skulle være symbolet for hedersprisen. Statuetten Buddy er utformet som en stilisert mannsperson i dress, med en kornett i høyre hand, stående på en basis. Frogg var også jazzinteressert vert for Kunstnerkroa i Kongens gate i Oslo, der jazzklubben med samme navn eksisterte et par år, før den skiftet navn etter å ha flyttet til Metropol restaurant i Akersgata.

Hey Ocarina

I 1970 gikk man tom for eksemplarer av Froggs statuett. Dermed valgte man å endre statuett som hederstegn for Buddy. Keramiker **Jo Vogt** fikk det nye oppdraget og utformet det som i uformelle sammenhenger av noen er beskrevet som en fallosbesatt kule. Men strengt tatt var det vel, så vidt jeg forstår, et instrument: Statuetten var inspirert av instrumentgruppen som betegnes som okarina, på norsk ofte omtalt som leirgjøk – eller leirgauk. Trombonist og bandleder **Frode Thingnæs** ble den første mottakeren av den ny statuett.

Keramikeren Jo Vogt hadde allerede før dette laget keramiske instrumenter: Hennes klokker og leirgjøker kunne blant annet høres på Fred Nøddelunds bestillingsverk *Atlantis*, til Moldejazz 1970. Nøddelunds verk ble radiosendt på NRK, med en ung Erling Wicklund, ikke lenge etter. Det er noe med tidens melodi: I skoleåret 1969-70 skrev jeg, uten kunnskap om Nøddelunds arbeid, en omfattende særoppgave i niende klasse om Atlantis-mytene, Platons beskrivelser og de da nyss oppstartede utgravningene på Santorini, i sørlige Egeerhavet. Dette var samtidig som jeg også gravde meg ned i musikalske messestrukturer, Bachs fugeteorier, og Stockhausens og Finnerud-trioens musikk. For øvrig: Av Finnerud-trioens tre medlemmer er det bare **Espen Rud** som har mottatt en Buddy (1983), selv om nok begge de to andre også oppfylte kriteriene for prisen, med god margin vil jeg hevde i Bjørnar Andresens tilfelle.

I 1971 og 1972 ble prisen utdelt til to alt-saksofonister: Til hhv. **Calle Neumann** for 1971 og – som den første musiker med base utenfor Oslo – **Asmund Bjørken** for 1972. Høsten 1972 kom det et nytt styre i Norsk Jazzforbund, med **Carl Morten Iversen** som foreningens siste president og i sin andre periode, dens første formann. Dette styret hadde liten sans for slike utnevnelser, så i de tre årene 1973-75 ble det ikke utdelt noen Buddy.

Innkallingen til NFJs årsmøte i 1975 var med en trussel fra styret om forslag om nedleggelse av jazzforbundet. I en oppsummering mot landsmøtet skrev avtroppende viseformann Steinar Kristiansen i Jazznytt i mai at han «... tror det er riktig å si at NJF er inne i en nokså kritisk periode ... vi har [ikke] vært i stand til å løse forholdsvis nærliggende problemer». «Amatørskapet i norsk jazz» hadde Kristiansen tidligere kalt det organisatoriske grunnlaget for norsk jazz.

Etter en tilspisset debatt mellom styret i NJF og festivalene gjennom 1974, med hissig kritikk på begge sider, ble det på årsmøtet i mai 1975 valgt det første av en rekke regionstyrer i Norsk Jazzforbund. Miljøet rundt Molde jazzfestival overtok nå styreposisjonene, med Otto 'Kikkan' Sættem som ny formann, og styret fikk adresse i Molde. For øvrig, det var i denne turbulente og kritiske perioden man igangsatte og fullførte arbeidet med et bokverk som fikk navnet *Jazz i Norge*. Verket ble redigert av Olav Angell, Jan Erik Vold og Einar Økland og utgitt av Gyldendal Norsk Forlag i 1975.

Etter hvert initierte det nye Molde-styret prosessen med utpeking av nye Buddy-vinnere igjen, og utpekte i desember 1976 to Buddyer, en retroaktiv pris for 1975 til bassisten **Bjørn**

Alterhaug, og prisen for 1976 til vokalisten **Laila Dalseth**. Nå var også statuetten til Lise Frogg tilbake som hederstegn.

Siden starten i 1956 er det utdelt i alt 70 Buddy-priser, 68 mer eller mindre 'ordinære', årsbaserte priser, og to æres-Buddyer. Den første æres-Buddyen ble tildelt **Petter Petterson jr.** i 2003, den andre til **Torgrim Sollid** i 2020. FNJ (se nedenfor) utdelte til sammen åtte priser som *Årets jazzmusiker*. Alle 78 prisene er listet opp et separat vedlegg.

I mange år etter etableringen var prisen begrenset til overrekkelsen av statuetten: Norsk Jazzforbund hadde ikke økonomi til å la prisen følge med stipendmidler. I forbindelse med at saksofonisten **Bjørn Johansen** fikk prisen i 1962, skriver signaturen *rolw*. [Rolv Wesenlund] i Dagbladet at forbundets president Johs. Bergh «... kunne bare beklage at 'BUDDY'-statuetten ikke var vedlagt en gylden stipend-sjekk, men nettopp stipendspørsmålet er en av de viktigste saker Jazzforbundet arbeider med for tida». En av Berghs viktigste kampsaker på i disse årene som president, var kampen for å få offentlig støtte til norsk jazz. I Wesenlund hadde Bergh en støttespiller i den norske musikkpressa.

Foreningen Norske Jazzmusikere – Årets Jazzmusiker

Etter å ha vært under utvikling siden 1976, ble Foreningen Norske Jazzmusikere (FNJ) stiftet i 1979. Musikerforeningen vedtok i 1987 å utdele en egen musikerpris. FNJ tok i bruk betegnelsen *Årets Jazzmusiker*, en betegnelse som nå var gått ut av bruk for jazzforbundets hederspris, der prisen kun ble omtalt som Buddy, eller Buddyprisen.

Med musikerprisen til FNJ fulgte det ingen statuett. Derimot fikk prisvinneren en økonomisk støtte til å gjennomføre en konsert. Seinere, fra prisen for 1990, ble denne konsertstøtten knyttet til framføring på FNJs årlige festival *Åpent øre*. Festivalen ble gjennomført i samarbeid med mottakeren av den andre FNJ-prisen, *Årets jazzklubb*.

FNJs landsmøte i 1987 ga styret i oppdrag å utpeke den første tildelingen. Mottaker av prisen *Årets jazzmusiker 1987* ble utpekt i mars 1988: Prisvinner var akkordeonisten, keyboardisten og komponisten **Eivin One Pedersen**.

Under forberedelsen til den første tildelingen i mars 1988, skriver styret i et møtereferat fra desember 1987 at prisen ikke skal konkurrere med Buddy. Den skal komplementere Jazzforbundets pris ved at vurderingen skal skje på grunn lag av det siste året – *Årets jazzmusiker 19XX* skal være en musiker som har «... utmerket seg i det foregående året».

I de aller første årene ble prisvinner foreslått av styret, men i 1993 viser arkivene at man gikk bredt ut til alle medlemmer med invitasjon til å foreslå kandidater til FNJs to priser – *Årets jazzmusiker* og *Årets jazzklubb*.

I 1991 slo man fast at FNJ-prisene «... bør bestå, men ikke nødvendigvis deles ut hvert år». Av avisoppslag i årene 1991-97 om musikerprisen går det fram at pristildelingen bruker formuleringen *Årets jazzmusiker 19XX*, der *19XX* er foregående kalenderår. Tildelingen av den andre musikerprisen til **Audun Kleive** skjedde i mars 1990 ifølge oppslag i Telemarksavisa Varden. Der er prisen betegnet uten årsangivelse, men jeg velger å tolke det som gjeldende for 1989. Tildelingen ledet til prosjektet *Åpent Øre* med kvartetten med Kleive, Bjørn Kjellemyr, Bugge Wesseltuft og Nils Petter Molvær.

Etter at **Jon Balke** hadde blitt tildelt prisen for 1993 i januar 1994, var tydeligvis ikke lenger prisen koplet til FNJs festival: «For meg er dette en hyggelig oppmuntring, et klapp på skulderen underveis. Prisen er en utmerkelse som henger relativt høyt, sier Balke til NTB. Han vet ikke hva han kommer til å bruke prisen på 20.000 [sic!] kroner til». Det ble ikke tildelt noen pris året etter, for 1994.

Ved den første tildelingen i 1988 var stipendet på 15 000 kroner. I 1991, ved tildelingen av prisen for 1990, var stipendiet økt til 20 000 kroner. Justert etter konsumprisindeksen tilsvarer disse beløpene i dag hhv. 39 000 og vel 45 000 kroner. I 1996 – jeg antar for tildeling i 1997 for Årets musiker 1996 – søkte FNJ om finansiering av et prisstipend på 50 000 kroner. Dette ville i dag ha tilsvart vel 100 000 kroner. Men i 1997 ble FNJ slått sammen med Jazzforbundet.

Men riktigere er det nok å justere det etter utviklingen i gjennomsnittslønn i Norge: Da tilsvarer stipendbeløpet i 1988 70 000 kroner, mens det var litt i overkant av 80 000 kroner i 1991. Søknadsbeløpet i 1996 på 50 000 1997-kroner ville i dag tilsvart vel 160 000 kroner.

I 1997 ble de to foreningene Foreningen Norske Jazzmusikere og Norsk Jazzforbund slått sammen til dagens Norsk jazzforum. I fusjonen inngikk også produksjons- og formidlingsorganet Den Norske Jazzscene. Norsk jazzforum må ikke forveksles med musikerorganisasjonen og konsertarrangøren Norsk Jazzforum som eksisterte i perioden 1965-70. Norsk jazzforum forente etter sammenslåingen for første gang turné- og konsertproduksjon, arrangørsteder, festivaler og musikere under den samme organisatoriske paraplyen. Da ble også de to musikerprisene slått sammen til én pris.

Oversikt over musikerpriser i norsk jazz 1956-2026

Holder vi de to nevnte æres-Buddyene utenfor, er det altså delt ut 68 Buddyer og 8 priser fra FNJ, til sammen 76 priser, som årets jazzmusiker. Gjennomsnittsalderen for hele perioden for alle prismottakerne i tildelingsåret er 41,4 år. Buddyvinnerne er i gjennomsnitt litt eldre, 41,8 år, mens de åtte vinnerne av FNJ-prisen *Årets jazzmusiker* i gjennomsnitt var 38,1 år for tildelingsåret.

Men gjennomsnittsalderen har steget signifikant gjennom de 70 årene, i prishistoriens første og siste halvdel, med skille ved årsskiftet 1990-91, er gjennomsnittsalderen hhv. 34,7 og 47,5 år. Se også nedenfor.

Seks musikere har mottatt årets musikerpris to ganger, en Buddy og en tildeling av FNJ, som *Årets jazzmusiker*:

<i>Mottaker</i>	<i>Buddy</i>	<i>FNJ Årets jazzmusiker</i>
<i>Jon Christensen</i>	1967	1992
<i>Jon Balke</i>	1984	1993
<i>Bjørn Kjellemyr</i>	1994	1990
<i>Per Jørgensen</i>	1995	1991
<i>Frode Gjerstad</i>	2008	1996
<i>Audun Kleive</i>	2017	1989

Det ble ikke tildelt priser for årene 1959, 1963, 1966, 1973, 1974, 1994 (ingen FNJ-pris), 1996 (ingen Buddy), og 2002. Enkelte år er det tildelt flere priser, enten retroaktivt (i 1976) eller ved ekstraordinære dobbelttildelinger. I 1983 ble det delt ut tre Buddyer i anledning Norsk Jazzforbunds 30-årsjubileum. I 1988 var NFJ 35 år, og det ble markert med to Buddy-tildelinger, til to bassister, **Terje Venaas** og Carl Morten Iversen. For 1987 delte FNJ ut sin første musikerpris *Årets Jazzmusiker* til Eivin One Pedersen, samtidig som trompetisten **Tore Jensen** mottok dette årets Buddy. I årene 1989-96 ble det med ett unntak, tildelt to priser, en Buddy og en FNJ-pris. I 2020 ble det utpekt tre Buddyer, en ekstraordinær æres-Buddy til **Torggrim Sollid** og to Buddy-mottakere, **Solveig Sletthjell** og **Maja S.K. Ratkje**.

<i>Tildelingsår</i>	<i>Antall prisvinnere</i>	<i>herav FNJ-pris</i>
1983	3	-
1987	2	1
1988	2	-
1989	2	1
1990	2	1
1991	2	1
1992	2	1
1993	2	1
1995	2	1
2020	2	-

Kjønnsfordeling prisvinnere

Det er ikke overraskende, gitt den historiske bakgrunnen for sammensetningen av populasjonen av norske jazzmusikere, at det er en betydelig skjevfordeling mellom kvinner og menn blant mottakerne. Av de 76 mottakerne er 12 kvinner, mens 64 menn har mottatt minst en av de to prisene. FNJ tildelte alle sine åtte priser til menn.

<i>Kjønn</i>	<i>Buddy</i>			<i>FNJ</i>
	<i>Totalt</i>	<i>herav 1956-90</i>	<i>herav 1991-2026</i>	
<i>Kvinner</i>	12	3	9	-
<i>Menn</i>	56	33	31	8
<i>Sum</i>	68	36	40	8

Tar vi utgangspunkt i antall musikermedlemmer i Norsk jazzforum som et mål på antallet profesjonelle og semi-profesjonelle jazzmusikere i Norge, har kvinneandelen blant medlemmene vokst fra 14,5% i 2005 til 26% i 2025. Siden pristildeling som årets jazzmusiker forutsetter en tydelig uttrykt karriere som jazzmusiker, vil det være å forvente at kvinneandelen av prisene viser den samme utviklingen, men noen år forsinket, alt annet like. I første halvdel av prishistorien ble tre kvinner tildelt Buddy, **Karin Krog** (1965), Laila Dalseth (1976) og **Radka Toneff** (1982). Etter 1990 er prisen tildelt ni kvinner og 31 menn, en kvinneandel på vel 22%.

For å kunne estimere forventet antall kvinnelige prismottakere, la oss først anta at sannsynligheten er lik for et kvinnelig og mannlige musikermedlem for å motta en Buddy i løpet av karrieren, altså at det er kvalitativ likestilling i tildelingene. Kvinneandelen blant ordinære musikermedlemmer har i perioden etter 1990 i Norsk jazzforum og NFJ i årene opp til 2005 ligget under 20%. For hele perioden kan vi derfor fastslå at den gjennomsnittlige kvinneandelen har et overliggende tak på 20% av medlemsmassen.

Med disse forutsetningene, kan vi estimere forventet antall kvinnelige prismottakere. Forventet antall kvinnelige Buddy-mottakere i denne perioden, er mindre enn åtte. Tar vi med de fem FNJ-prisene i perioden er forventet antall tildelinger til kvinner likt til det faktiske tallet tildelinger.

De ti siste tildelingene fordeler seg likt med fem kvinner og fem menn som mottakere av Buddy. Med kvinneandelen i medlemsstokken i 2025 som utgangspunkt er det å forvente, alt annet like, to-tre av ti kvinnelige prismottakere. Men disse tallene er små og lite egnet til å trekke noen konklusjoner fra.

Prisvinneres hovedinstrument

Fordelt etter mottakerens hovedinstrument, fordeler prisene seg slik:

<i>Hovedinstrument</i>	<i>Buddy</i>	<i>FNJ Årets jazzmusiker</i>	<i>Totalt</i>
<i>p/keys</i>	14	3	17
<i>ts/baris</i>	12		12
<i>voc</i>	10		10
<i>b</i>	8	1	9
<i>dr</i>	6	2	8
<i>g</i>	6		6
<i>tp</i>	5	1	6
<i>as</i>	5	1	6
<i>tb</i>	1		1
<i>tub</i>	1		1

17 mottakere var pianister eller keyboardister – eller i ett tilfelle, akkordeon og piano (Eivind One Pedersen) – som hovedinstrument, mens det i alt er 18 saksofonister. Etter Rowland Greenberg har ytterligere fem trompetister mottatt hedersprisen. Av de 76 prisene er 40 gått til det som tradisjonelt har blitt betegnet som rytmeseksjonen, piano, gitar, bass og trommer, men dette begrepet er nok mindre relevant i jazzen etter 1970. Ti vokalister har mottatt Buddy.

Aldersfordeling prismottakere

Hovedtyngden av tildelingene er i aldersgruppen 36-49 år. Mer enn halvparten av alle 76 prisene er tildelt mottakere i denne aldersgruppa. De hyppigst forekommende aldrene er vist nedenfor.

<i>Alder i tildelingsåret</i>	<i>Antall</i>
37	5
38	5
30	4
40	4
52	4
24	3
36	3
43	3
47	3
48	3

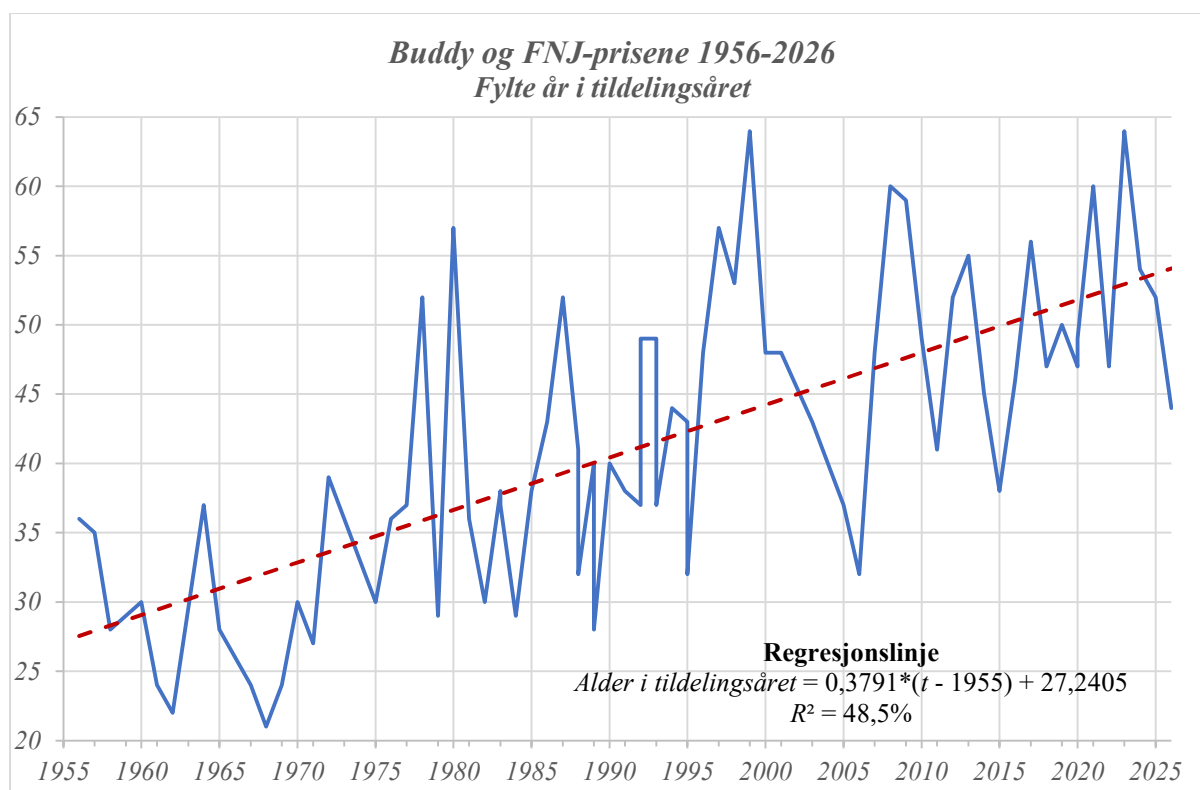
I ti-års aldersgrupper fordeler de 76 prisvinnerne seg slik,

<i>Aldersgruppe</i>	<i>Antall</i>
40-49	25
30-39	23
50-59	13
20-29	11
60-69	4

Nesten 50 priser er utdelt til musikere i 30 eller 40-årene. 11 priser er tildelt musikere i 20-årene, ni av disse er tildelt før 1975. Den siste mottaker i tjuårene av en hederspris, var da FNJ utnevnte Audun Kleive som *Årets jazzmusiker* i 1989.

I gjennomsnitt har prismottakernes alder økt med 4,5 måneder pr. år gjennom hele perioden. Denne veksten var litt raskere i første del av perioden (1956 – 1990), 5,4 måneder pr. år, og noe lavere i perioden etter 1990, 2,4 måneder pr. år. Forskjellene i disse tallene for Buddy-prisen alene og Buddy og FNJ-prisene samlet, er marginal.

Figuren nedenfor viser alder i tildelingsåret for alle 76 musikerpriser. På midten av 1950-tallet var mottakernes forventede alder under 28 år, mens den i 2025-26 er på 54 år. Rowland Greenbergs alder i 1956, 36 år, er over åtte år *høyere* enn gjennomsnittet for perioden. På tross av at hun er åtte år eldre enn Greenberg var i 1956, så er Hedvig Mollestad Thomassens alder på 44 år tilsvarende over ti år *lavere* enn den forventede alderen i 2025-2026.

Eldste og yngste prismottakere

Den yngste mottakeren – målt etter faktisk alder – noensinne er saksofonist **Jan Garbarek**, han mottok Buddy i 1968, bare 21 år gammel. Saksofonisten Bjørn Johansen fylte 22 år i 1962 da han mottok sin Buddy. Tre mottakere var 24 år da de mottok prisen, bassisten **Erik Amundsen** i 1961, **Jon Christensen**, trommer, i 1967 og bassist **Arild Andersen** i 1969.

<i>År</i>	<i>Yngste prismottakere</i>	<i>Alder i tildelingsåret</i>
1968	<i>Jan Garbarek</i>	21
1962	<i>Bjørn Johansen</i>	22
1961	<i>Erik Amundsen</i>	24
1967	<i>Jon Christensen</i>	24
1969	<i>Arild Andersen</i>	24

Fire Buddy-mottakere fylte 60 eller mer i tildelingsåret, **Totti Bergh** og **Elin Rosseland** (begge 64) og **Eivind Aarset** og **Frode Gjerstad** (begge 60 år).

<i>År</i>	<i>Eldste prismottakere</i>	<i>Alder i tildelingsåret</i>
1999	<i>Totti Bergh</i>	64
2023	<i>Elin Rosseland</i>	64
2008	<i>Frode Gjerstad</i>	60
2021	<i>Eivind Aarset</i>	60
2009	<i>Dag Arnesen</i>	59

Det største absolutte avviket i antall år fra trenden, er pristildelingene i 1980 og 1999 til hhv. **Bjarne Nerem** og Totti Bergh, begge var mer enn 20 år eldre enn den forventede alderen disse årene. Ved tildelingen av Buddy til **Kristian Bergheim** i 1978, var han 16 år eldre enn trenden.

<i>År</i>	<i>Eldste prismottakere</i>	<i>Alder</i>	<i>Avvik i år</i>
1980	<i>Bjarne Nerem</i>	57	20,3
1999	<i>Totti Bergh</i>	64	20,1
1978	<i>Kristian Bergheim</i>	52	16,0
1997	<i>Ole Jacob Hansen</i>	57	13,8
2008	<i>Frode Gjerstad</i>	60	12,7

Den yngste mottakeren, målt etter avviket fra trenden, var Buddyen til **Paal Nilssen-Love** i 2006, Nilssen-Love var 14,5 år yngre enn det langtidstrenden tilsa for mottakerens alder. De nestyngste mottakerne var Audun Kleive ved tildelingen av FNJs pris Årets jazzmusiker i 1989, og **Håkon Kornstads** Buddy i 2015. De var begge 12 år yngre enn trenden. Deretter følger den yngste i faktisk alder, Jan Garbarek, Buddy i 1968. Garbarek var 11,2 år yngre enn trendverdien i tildelingsåret.

<i>År</i>	<i>Yngste prismottaker</i>	<i>Alder</i>	<i>Avvik i år</i>
2006	<i>Paal Nilssen-Love</i>	32	-14,6
1989	<i>Audun Kleive*</i>	28	-12,1
2015	<i>Håkon Kornstad</i>	38	-12,0
1968	<i>Jan Garbarek</i>	21	-11,2
1995	<i>Vigleik Storaas*</i>	32	-10,4

* FNJs pris *Årets jazzmusiker*.

Måler vi etter avviket målt i forhold til trenden, er de fem største positive og negative avvikene som vist i tabellene nedenfor.

<i>År</i>	<i>Eldste prismottakere</i>	<i>Alder</i>	<i>Avvik fra trend</i>
1980	<i>Bjarne Nerem</i>	57	55,2 %
1999	<i>Totti Bergh</i>	64	45,7 %
1978	<i>Kristian Bergheim</i>	52	44,6 %
1987	<i>Tore Jensen</i>	52	32,1 %
1997	<i>Ole Jacob Hansen</i>	57	32,1 %

<i>År</i>	<i>Yngste prismottakere</i>	<i>Alder</i>	<i>Avvik fra trend</i>
1968	<i>Jan Garbarek</i>	21	-34,7 %
2006	<i>Paal Nilssen-Love</i>	32	-31,3 %
1989	<i>Audun Kleive*</i>	28	-30,2 %
1962	<i>Bjørn Johansen</i>	22	-26,4 %
1969	<i>Arild Andersen</i>	24	-26,3 %

* FNJs pris *Årets jazzmusiker*.

Det er etter dette fire-seks datapunkter som peker seg ut som å kunne vurderes som 'outliers' i aldersfordelingen. I fallende rekkefølge etter status som 'outlier',

<i>År</i>	<i>Prismottakere</i>	<i>Alder</i>	<i>Avvik i år</i>	<i>Avvik fra trend</i>
1980	<i>Bjarne Nerem</i>	57	20,3	55,2 %
1999	<i>Totti Bergh</i>	64	20,1	45,7 %
1978	<i>Kristian Bergheim</i>	52	16,0	44,6 %
2006	<i>Paal Nilssen-Love</i>	32	-14,6	-31,3 %
1968	<i>Jan Garbarek</i>	21	-11,2	-34,7 %
1989	<i>Audun Kleive*</i>	28	-12,1	-30,2 %

* FNJs pris *Årets jazzmusiker*.

Dette er altså musikere som ble tildelt hedersprisen eksepsjonelt seint eller tidlig, etter avtakende eksepsjonalitet. Tatt i betraktning deres lange karriere som jazzmusikere, er Bjarne Nerem og Totti Bergh definitivt atypiske tildelinger i fordelingen. Disse tildelingene framstår som å ha skjedd sterkt forsinket. I hvilke grad de øvrige skal regnes som uteliggere, er et skjønsspørsmål betinget av formålet med en videre analyse.

Takk

Formålet med denne artikkelen var i utgangspunktet en kort oversikt over prisens historie, og med det gi en samlet oversikt over alle tildelingene gjennom 70 år. Ideen oppsto i forbindelse med overrekkelsen av 2026-Buddyen til Hedvig Mollestad Thomassen 18. april 2026 på Victoria – Nasjonal jazzscene. Behovet for en bredere gjennomgang vokste fram etter hvert.

I dette arbeidet har jeg hatt stor nytte av hjelp og bidrag fra Nasjonalbiblioteket, ved Ivar H. Eikje. *Sine qua, non!* Takk, Ivar! *I owe you one!*